

**Ilmiy amaliy
jurnal
№ 11 (13)
2025**

**YANGI
O'ZBEKISTON
IQTISODIYOTI**

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali 11-son 2025 yil*

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI**

YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI

11

ISBN 978-9943-5256-3-4

Toshkent – 2025

MUNDARIJA

Жанназарова Г.К., Кодиржонов Ш., Миркомиллов Д. Инфраструктура экологии: мировой опыт и перспективы для Узбекистана.....	7
Бабаханова Д.Р. Цифровая трансформация промышленности: инновации, которые определяют будущее.....	15
Raxmatullaev A.X. Neft-gaz sanoati korxonalarining samaradorligini oshirishda investitsion faoliyatni takomillashtirish.....	18
Кадирова Д.Ш. Фосфогипс чиқиндисиди асосида олинадиган гипсли боғловчининг техник-иктисодий самарадорлик кўрсаткичлари.....	22
Исраилова Д.К. Иқтисодиётда аёллар бандлигини ташкил этишга назарий қарашлар...	24
Мирсаидова Ш.А. Зарубежный и отечественный опыт повышения эффективности строительных компаний.....	29
Солиева Г.А. Туризм и цифровые технологии.....	35
Қобилов Ш. Янги Ўзбекистоннинг “Яшил” тараққиёт йўли” — хавфсизлик ва фаровонлик омили.....	39
Boboyev A.Ch. Hududlarda agrosanoat majmuasini klaster asosida ishlab chiqarishini tashkil etish	46
Жураханов М.Э. Концептуальные основы устойчивого развития малого бизнеса и предпринимательства Узбекистана.....	50
Ismatov R.O. Sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatni boshqarish tizimini samaradorligini oshirish.....	55
Шокирова Г.М. Суть и особенности управления цифровым маркетингом и его значимость для организации бизнес-процессов на промышленных предприятиях.....	60
Anafiyaev A.M. Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda sanoat tarmog'i salohiyatining roli.....	65
Mirzayev S.A. O'zbekiston qurilish sanoatida strategik boshqaruv.....	69
Sattikulova G.A. To'qimachilik sanoatini rivojlantirishni hududiy xususiyatlari yuzasidan ilg'or xorij tajribasi.....	72
Ubaydullaev K. Qoraqalpog'iston Respublikasi qishloq xo'jaligida moddiy-texnika resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish zahiralari.....	76
Quvondiqova G.S. “International experience: the interrelationship between industrial investments and economic growth”.....	80
Сапаров И.Ў. Европа иттифоқининг рақамли платформаларни тартибга солиш тажрибаси: Digital Markets Act (DMA) ва Digital Services Act (DSA).....	84
Saidaxmedov N.X. Raqamli texnologiyalar asosida yengil sanoat korxonalarida mehnat unumdorligini oshirish mexanizmlari.....	90
Pardayev T.N., Jo'rayev J.J., Usmonov Sh.E. Bojxona to'lovlaridan beriladigan imtiyozlarning samaradorligini oshirish yo'llari.....	94
Eraliev A.A. Efficient utilization of digitalization to enhance productivity in Uzbekistan's enterprises.....	99
Соҳибназаров А.А. Ўзбекистонда исломий молия тизимининг шаклланиши ва ривожланиш босқичлари: хронологик ёндашув.....	103
Karimova N.Y. Raqamli transformatsiya va mehnat unumdorligi o'sishining iqtisodiy rivojlanishga ta'siri: O'zbekiston misolida empirik tahlil.....	107
Usubjonov Z.V. Bank xizmatlari bozorini rivojlanishda marketing strategiyalaridan foydalanish.....	110
Jo'raboyev H.X. Analysis of economic and financial indicators of small business entities in the construction sector.....	113
Ziyodullaev S.M. Modern approaches to reducing liquidity risk in managing bank passive operations and harmonization with international standards.....	117
Хайдаров Х.У., Рахмонов Д.Р. Молиявий инқироз оқибатлари ва уларни олдини олиш чора-тадбирлари ахамияти.....	120

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 11-son 2025 yil

Achilov A.N. Aktuar uslublarning aktualligi.....	125
Berdiyarov B.T. O‘zbekiston tijorat banklari uchun sun’iy intellektga asoslangan kredit riski va likvidlikni boshqarish.....	127
Nishonboyev D.E. Directions for improving the business environment in Uzbekistan.....	132
Юлдашева Г. Основные направления повышения эффективности управления деятельности предприятий оптовой (розничной) торговли.....	136
Jumanazarova G. Investitsion siyosatni amalga oshirishda xorij tajribasi.....	138
Амбарцумян А.А. Некоторые проблемы внедрения возобновляемых источников в генерацию энергии.....	142
Yangiboyev U.A. Chakana savdo tarmoqlarini raqamlashtirish yo‘nalishlari	146
Холматов Б., Абдукаххорова З. Ижтимоий давлат моделлари	150
Mambetjanov Q.Q. Kambag‘allikni qisqartirishda inson kapitali omilidan samarali foydalanish yo‘nalishlari	154
Nigmatova D.Z., Amanov E.G’. Talant management tizimi – inson resurslarini boshqarishda innovatsion yondashuv sifatida	159
Xalmirzayev A.A., Shodiyeva N.H. Agroturizmni rivojlantirishning xalqaro tajribalari va undan O‘zbekistonda foydalanish imkoniyatlari	162
Normurodov X.E., Abduxalilov S.A. O‘zbekiston iqtisodiyotining barqaror o‘shida inson kapitalining ahamiyati	167
Мусаева Д.Д. Основные принципы и подходы к стратегическому управлению	172
Гайбуллаев Ф. Коррупциядан қарши мурасасиз муҳит яратиш борасида кенг қўламли ислохотлар стратегияси.....	175
Mirzayev B.S. Bank sektorida kredit xavflarini baholashning yangi usullari: PD–LGD–EAD integratsiyalashgan modeli.....	180
Ruzmanov Sh.U. Oziq-ovqat korxonalari mahsulotlari raqobatbardoshligini boshqarish samaradorligini baholash usullari.....	183
Xasanova X.F. Islomiy moliyalashtirishda buxgalteriya hisobi va audit tekshiruvlarini uyg‘unlashtirish.....	187
Baxtohunova D.N. Mijoz - bank uchun emas, bank- mijoz uchun. (Mijozning o‘rniga o‘zingiz o‘tiring...).....	191
Ikromov A.Sh. Yangi O‘zbekistonda oziq-ovqat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish amaliyotini davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash xususiyatlari.....	195
Abdumo‘minov A.A. Sanoat korxonalari raqobatbardoshligiga ta’sir etuvchi omillar.....	200
Murtazayev I.B. Zarafshon mintaqasida agrar salohiyat va qayta ishlash infratuzilmasini rivojlantirishning oziq-ovqat xavfsizligiga ta’siri.....	207
Абдухамидова Ф.Б. Факторы, влияющие на намерение пользователей оформлять цифровые подписки.....	212
Juraev D.A. Sanoat korxonalari ishlab chiqarish samaradorligini oshirish.....	215
Захирова Г.М. Ўзбекистонда тиббий туризмни ривожлантириш масалалари.....	218
Tursunov M.B. Tadbirkorlik risklarining mohiyati, mazmuni va turlari.....	223
Danabekov A.S. Yangi O‘zbekistonda kambag‘allikni qisqartirish - davlat siyosatining ustuvor masalasi sifatida.....	230
Кадырова И.В. Работы особенности регионального туристического кластера.....	233
Ro‘zimatova Sh.B. Xorazmda gastronomik turizmni rivojlantirish.....	237
Doniyev Sh.O’. Global iqtisodiy integratsiya sharoitida to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalar jalb qilish: mavjud imkoniyatlar hamda to‘siqlar.....	240
Давлетов Ж.М. Зарубежный опыт управления качеством пассажирских перевозок на железнодорожном транспорте.....	244
Aripov O.A. Sharqda buyuk mutafakkirlarning asarlarida «tadbirkorlik» tushunchasi mohiyatining yoritilishi.....	248
Turebekov A.A. Jahon bozor iqtisodiyotida ishlab chiqarish xarajatlarini tartibga solishning nazariy jihatlar.....	253

5. Ортиков О. А. Ўзбекистон Республикаси банк хизматлари бозорида рақобатни баҳолаш методологиясини такомиллаштириш масалалари //Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting. – 2024. – Т. 4. – №. 06. – С. 244-263.
6. O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki. “Banklar faoliyati to‘g‘risida”gi Qonun. – Toshkent, 2020 yil.
7. Karimov A. Bank ishi asoslari. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2021.
8. Jo‘rayev M. Mijozlar bilan munosabatlarni boshqarish (CRM tizimi). – Toshkent: TDIU nashriyoti, 2022.
9. Xudoyqulova D. Bank marketingi va mijozlar ehtiyojlarini qondirish usullari. – Toshkent: IQTISOD universiteti, 2023.
10. O‘zbekiston Respublikasi Markaziy bankining rasmiy sayti: <https://www.cbu.uz>
11. Kotler P. Marketing asoslari. – Toshkent: O‘zMU nashriyoti, 2019.

UDK: 338.3

**YANGI O‘ZBEKISTONDA OZIQ-OVQAT KORXONALARIDA MAHSULOT
RAQOBATBARDOSHLIGINI BOSHQARISH AMALIYOTINI DAVLAT TOMONIDAN
QO‘LLAB-QUVVATLASH XUSUSIYATLARI**

**ОСОБЕННОСТИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКИ ПРАКТИКИ УПРАВЛЕНИЯ
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬЮ ПРОДУКЦИИ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ПИЩЕВОЙ
ОТРАСЛИ В НОВОМ УЗБЕКИСТАНЕ**

**FEATURES OF STATE SUPPORT OF PRODUCT COMPETITIVENESS MANAGEMENT
PRACTICES IN FOOD ENTERPRISES IN NEW UZBEKISTAN**

Ikromov Axmadjon Shavkat o‘g‘li

Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti “Ekonometrika va iqtisodiy modellashtirish” kafedrasida katta o‘qituvchisi, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori PhD

Anotatsiya

Mazkur maqolada Yangi O‘zbekiston sharoitida oziq-ovqat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish amaliyotini davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlashning asosiy jihatlari yoritilgan. Oziq-ovqat sanoatini modernizatsiya qilish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, korxonalar eksport salohiyatini oshirish hamda ichki va tashqi bozorlarda raqobat afzalliklarini shakllantirishda davlatning iqtisodiy, institutsional va infratuzilmaviy qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari tahlil qilinadi. Shuningdek, oziq-ovqat xavfsizligi strategiyasi, subsidiyalar, soliq imtiyozlari, kredit va grant dasturlari, klasterlash jarayonlari mahsulot raqobatbardoshligini oshirishga ko‘rsatadigan ta’siri ilmiy asosda baholanadi.

Kalit so‘zlar: Raqobatbardoshlik, oziq-ovqat sanoati, davlat qo‘llab-quvvatlashi, iqtisodiy mexanizmlar, innovatsiya, eksport salohiyati, klasterlash, oziq-ovqat xavfsizligi.

В статье раскрываются особенности государственной поддержки практики управления конкурентоспособностью продукции на предприятиях пищевой промышленности в условиях Нового Узбекистана. Анализируются экономические, институциональные и инфраструктурные механизмы, направленные на модернизацию пищевой отрасли, внедрение инновационных технологий, повышение экспортного потенциала предприятий и формирование конкурентных преимуществ на внутреннем и внешнем рынках. Особое внимание уделяется влиянию государственной стратегии продовольственной безопасности, субсидий, налоговых льгот, кредитных и грантовых программ, а также процессов кластеризации на повышение конкурентоспособности продукции.

Ключевые слова: Конкурентоспособность, пищевая промышленность, государственная поддержка, экономические механизмы, инновации, экспортный потенциал, кластеризация, продовольственная безопасность.

This article examines the key aspects of state support for managing product competitiveness in food industry enterprises within the context of New Uzbekistan. It analyzes economic, institutional, and infrastructural mechanisms aimed at modernizing the food sector, introducing innovative technologies, enhancing export potential, and developing competitive advantages in domestic and international markets. The research also evaluates the impact of food security strategies, subsidies, tax incentives, credit and grant programs, and clustering processes on improving product competitiveness.

Keywords: Competitiveness, food industry, state support, economic mechanisms, innovation, export potential, clustering, food security.

Yangi O‘zbekiston sharoitida mamlakat iqtisodiyotining turli tarmoqlari, jumladan, oziq-ovqat sanoati korxonalari faoliyatini rivodlantirishga qaratilgan islohotlar mazkur yo‘nalishda faoliyat olib borayotgan korxonalarda mahsulot ishlab chiqarish amaliyotini takomillashtirish, sohada sog‘lom raqobaat muhitini shakllantirish asosida iste‘mol bozoriga yuqori raqobatbardoshlikka ega bo‘lgan arzon narxlardagi sifatli oziq-ovqat mahsulotlari taklifi hajmini oshirish bilan birgalikda, mahalliy oziq-ovqat korxonalari tomonidan ishlab chiqarilayotgan mahsulotlarni eksport salohiyatidan foydalanish samaradorligini ta‘minlash uchun tegishli shart-sharoitlar yaratib bermoqda. Shu bilan birglikda, mamlakat oziq-ovqat sanoati korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini oshirish boshqarish amaliyotini takomillashtirish bo‘yicha sohaning hom ashyo bazasi nisbatan mustahkamligi bilan nisbiy ustunlikka ega bo‘lgan mamlakatlar qatoridan o‘rin egallaydi. Sohada korxonalar faoliyatini rivojlantirish, jumladan, ularda mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish amaliyotini takomillaashtirishni davlat tomonida qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan keng ko‘lamli islohotlarni amalga oshirilishiga qaramay, Prezident Sh.M. Mirziyoyev tomonidan “oziq-ovqat sanoatidagi imkoniyatlarni ishga solib, ichki bozorni to‘ldirish uchun salohiyat yuqoriligiga qaramay, qayta ishlangan oziq-ovqat mahsulotlari hajmi 2023 yili Surxondaryoda 16 foiz, Andijonda 21 foiz, Jizzaxda 3 foizga kamayganligi” ta‘kidlanganligi, mahalliy oziq-ovqat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish salohiyatidan yetarli darajada foydalanilmayotganligidan dalolat beradi[1].

Mamlakat oziq-ovqat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish amaliyotini davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlashning o‘ziga xos xususiyatlari, jumladan mazkur yo‘nalishda amalga oshirilayotgan islohotlarning ustuvor yo‘nalishlarini aniqlashda so‘nggi yillarda sohani rivojlantirish maqsadida huquqiy-institutsional yo‘nalishdagi ishlarni tahlil qilish kerak bo‘ladi. Shu sababli, Yangi O‘zbekiston sharoitida oziq-ovqat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish amaliyotini rivojlanishtirishga qaratilgan davlat dasturlari, tegishli normativ me‘yorlar va institutsional o‘zgarishlarni ko‘rib chiqamiz.

Yangi O‘zbekiston sharoitida davlat tomonidan oziq-ovqat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish amaliyotini takomillashtirish bo‘yicha amalga oshirilgan islohotlarda dastlab, korxonalarni mahsulot ishlab chiqarish uchun zarur bo‘lgan hom ashyo bilan ta‘minoti zanjirini mustahkamlash asosida, ularni chuqur qayta ishlash orqali mahsulot ishlab chiqarish va eksport salohiyatidan foydalanish samaradorligini oshirish bo‘yicha 2016-2020 yillarga mo‘ljallangan davlat dasturi[2]qabul qilindi. Mazkur dastur doirasida korxonalarni mahsulot ishlab chiqarish uchun sifatli bo‘lgan hamda yetarli hajmdagi hom ashyo bilan ta‘minot zanjirini mustahkamlash uchun yetishtirilgan qishloq xo‘jaligi mahsulotlari, jumladan, ularni qayta ishlash asosida ishlab chiqarilgan oziq-ovqat mahsulotlarini tashish, saqlash va yetkazib berish amaliyotini zamonaviy yirik logistik savdo markazlari faoliyati yo‘lga qo‘yildi. Shu bilan birgalikda, korxonalar tomonidan oziq-ovqat mahsulotlari raqobatbaardoshligini boshqarish amaliyotini yanada takomillashtirish uchun to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalarni keng jalb qilish asosida mahsulot ishlab chiqarish jarayonlarini hom ashyoni chuqur qayta ishlash imkonini beruvchi zamonaviy,

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 11-son 2025 yil

so‘nggi rusumdagi qayta ishlash texnikasi, ishlab chiqarish vositalari va asbob-uskunalar bilan qurollantirish asosida mahalliy rezidentlarning modernizatsion koeffitsientlarini yaxshilashga erishildi. 2019-2021 yillarda mamlakatda qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini chuqur qayta ishlash imkonini beruvchi zamonaviy ishlab chiqarish texnika-texnologiyalari, asbob uskunalar bilan qurollangan yirik agrologistik komplekslarni qurish bo‘yicha xalqaro kredit liniyalari hisobida umumiy qiymati 367,0 mln. doll.ga teng loyihalar amalga oshirildi. Bunda xalqaro kredit liniyalari hisobidan jalb qilingan moliyaviy resurslarning qariyb 83,7 foizi (307,0 mln. doll) Osiyo taraqqiyot banki tomonidan, qolgan 16,3 foizi (60,0 mln. doll) esa Jahon banki tomonidan ajratilgan kreditlar hisoblanadi. Xalqaro moliyaviy tashkilotlar tomonidan ajratilgan kreditlar hisobiga respublikaning jami sakkizta hududida 145,0 gektar maydonda qariyb 3,0 mln tonna oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarish quvvatiga ega bo‘lgan yirik agrologistik komplekslar tashkil etildi. Jumladan, Toshkent, Andijon va Samaraqand viloyatlarida amalga oshirilgan loyihalar boshqa hududlarga nisbatan yirik loyihalar hisoblanib, jami ajratilgan xalqaro kredit resurslarining qariyb 51,0 foizi (187,0 mln. doll) ushbu hududlarda yirik agrologistik komplekslar faoliyatini tashkil etishga yo‘naltirilgan hisoblanadi. Shu bilan birgalikda, mazkur hududlarda amalga oshirilgan loyihalar boshqa hududlarga nisbatan yuqori iqtisodiy samaradorlikka ega ekanligi bilan ham ajralib turadi (1-jadval).

1-jadval

2019-2021 yillarda oziq-ovqat sanoatida xorijiy kredit liniyalari hisobidan yirik agrologistik komplekslarini tashkil etish ko‘rsatkichlari[3]

Hudud	Loyiha qiymati, mln. doll.da	Ajratilgan yer maydoni, gektarda	Quvvati, ming tonnada	Moliyalashtirish manbasi
Toshkent viloyati (O‘rtachirchiq tum.)	88,2	30	760,0	Osiyo taraqqiyot banki
Andijon viloyati (Andijon tum.)	45,5	18,0	410,0	Osiyo taraqqiyot banki
Samarqand viloyati (Jomboy tum.)	53,3	22,0	492,0	Osiyo taraqqiyot banki
Farg‘ona viloyati (Farg‘ona tum.)	40,0	15,0	300,0	Osiyo taraqqiyot banki
Jizzax viloyati (Sh. Rashidov tum.)	40,0	15,0	300,0	Osiyo taraqqiyot banki
Surxondaryo viloyati (Termiz tum.)	40,0	20,0	300,0	Osiyo taraqqiyot banki
Buxoro viloyati (Kogon tum.)	30,0	15,0	200,0	Jahon banki
Xorazm viloyati (Urganch tum.)	30,0	10,0	200,0	Jahon banki
Jami	367,0	145,0	2 962,0	8 ta loyiha

Shu bilan birgalikda, Andijon viloyatida yetishtirilayotgan qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini qayta ishlash hajmini oshirish asosida viloyat oziq-ovqat sanoatini rivojlantirish salohiyatidan foydalanish samaradorligini oshirish maqsadida 2019-2021 yillarda umumiy qiymati 27,1 mlrd so‘mga teng bo‘lgan investitsion loyihalar amalga oshirilishi hisobiga, yettita oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqaruvchi investitsion loyihaga asoslangan korxonalar faoliyati yo‘lga qo‘yilib, ularning jami ishlab chiqarish quvvati 49,4 ming tonnani tashkil etdi. Amalga oshirilgan investitsion loyihaning 55,0 foizi (14,9 mlrd. so‘m) ga teng qismi tijorat banklari kreditlari hisobidan moliyalashtirilgan bo‘lsa, 45,0 foizi (12,2 mlrd. so‘m) korxonaning o‘z mablag‘lari hisobidan shakllangan ichki investitsion resurslar hisoblanadi (2-jadval).

2019-2021 yillarda Andijon viloyati qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini qayta ishlash bo‘yicha amalga oshirilgan investitsion loyihalar[4]

Korxona nomi	Faoliyat yo‘nalishi	Quvvati, tonnada	Loyiha qiymati, mlrd. so‘m		
			Jami	shundan	
				O‘z mablag‘i	Bank krediti
"Asaka Ulgurji Savdo Bazasi" MChJ	Meva-sabzavotni qayta ishlash	3 000	7,9	2,3	5,6
"Oq Suv" fermer xo‘jaligi	Meva-sabzavot mahsulotlarini shok usulida muzlatish	2 000	1,3	0,3	1,0
"Sayfuraxon Abdusattor" fermer xo‘jaligi	Meva-sabzavotlarni quritish	150	0,5	0,5	–
"Andijon broyler" fermer xo‘jaligi	Parranda go‘shini qayta ishlash	4 000	8,7	2,0	6,7
"Said plast Arg‘in" MChJ	O‘simlik yog‘i (kungaboqar, soya) ishlab chiqarish	1 500	2,4	0,7	1,7
"MASK" MChJ	Dukkakli mahsulotlarni saralash	2 500	5,6	5,6	–
"Andijon O‘zbekim" MChJ	Mevani qayta ishlash	250	0,7	0,7	–

Umuman olganda, tahlil etilayotgan davrda respublika hududlari bo‘yicha jami ishlab chiqarish quvvati 876,2 ming tonnaga teng bo‘lgan 174 ta investitsion loyiha amalga oshirilgan bo‘lib, ularning umumiy qiymati 2 303 mlrd so‘mga teng bo‘lgan. Ma’lumotlarga ko‘ra, amalga oshirilgan investitsion loyihalarning moliyalashtirish manbalari bo‘yicha tarkibida xorijiy investitsiya va xalqaro kreditlarning ulushi 45,8 foizni (124,7 mln. doll) , bank kreditlari – 25,1 foizni (578,3 mlrd so‘m) tashkil etsa, 29,1 foiz (670 mlrd so‘m) investitsion resurslar tashabbuskorlarning o‘z mablag‘lari hisobidan moliyalashtirilgan hisoblanadi.

Umuman olganda, yangi O‘zbekiston sharoitida oziq-ovqat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish amaliyotini takomillashtirishni davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlashning o‘ziga xos xususiyatlari sifatidan qo‘yidagilarni keltirish mumkin bo‘ladi:

birinchi, oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqarish jarayonlarini texnik jihatdan tartibga solish, jumladan, mahsulotlarning turlari bo‘yicha ularning sifatiga qo‘yiladigan talablarning milliy standartlar tizimi ishlab chiqilgan bo‘lib, oziq-ovqat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish amaliyoti davlat tomonidan ishlab chiqilgan me‘yorlarga asoslangan holda amalga oshirilishi kerak bo‘ladi;

ikkinchi, hukumat tomonidan korxonalarda mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish amaliyotini bozor komponentlari bilan to‘yintirish maqsadida davlatning nafaqat oziq-ovqat balki milliy iqtisodiyotning turli tarmoqlariga aralashuvini kamaytirish, jumladan, davlat ulushi ishtirokidagi korxonalarni xususiyashtirish asosida ichki iste‘mol bozorida sog‘lom raqobat kurashini qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan ishlar amalga oshirilmoqda;

uchinchi, respublika hududlarining sanoat sohasini rivojlantirish salohiyatidan kelib chiqqan holda, turli hududlarida oziq-ovqat mahsuloti ishlab chiqarishga ixtisoslashgan korxonalar faoliyatini tashkil etish asosida hududning nisbiy raqobat ustunligidan samarali foydalanishga qaratilgan investitsion loyihalar amalga oshirilib, bu turdagi loyihalar asosida tashkil etilayotgan korxonalar zamonaviy ishlab chiqarish texnika-texnologiyalari bilan qurollanganligi korxonalarda mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish amaliyoti samaradorligi ko‘rsatkichi yuqori bo‘lishini ta‘minlamoqda;

to‘rtinchi, oziq-ovqat sanoati korxonalrida mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish amaliyotini takomillashtirish bo‘yicha turli loyihalarni amalga oshirish uchun davlat tomonidan turli preferentsiyalar, jumladan, soliq va bojxona imtiyozlari, imtiyozli kreditlash amaliyoti yo‘lga qo‘yilgan bo‘lib, bu turdagi dasturlar korxonalarining moliyaviy imkoniyatlarini barqarorlashtirishga xizmat qilmoqda;

beshinch, oziq-ovqat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish amaliyotini takomillashtirishda ularning resurs ta‘minoti zanjiri bilan bog‘liqligini kuchaytirish asosida korxonaning mavjud ishlab chiqarish salohiyatidan foydalanish samaradorligini oshirgan holda, raqobat ustunligiga erishishning muhim omillari hisoblangan miqdor, sifat va narx bo‘yicha raqobatbardoshlikka erishish bo‘yicha qo‘llab-quvvatlash dasturlari amal qilmoqda;

oltinchi, hukumat tomonidan oziq-ovqat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish amaliyotini ichki bozorni to‘yintirish va import o‘rnini bosish bilan birgalikda, eksportga yo‘naltirilgan ishlab chiqarishni rivojlantirish bo‘yicha qo‘llab-quvvatlash dasturlariga ustuvorlik qaratilib kelinmoqda.

Yangi O‘zbekiston sharoitida mahalliy oziq-ovqat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish amaliyotini davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan dasturlarning kompleksligini ta‘minlashga ustuvorlik qaratilayotgan bo‘lib, bunda mavjud salohiyatdan foydalanish samaradorligini oshirish maqsadida texnik-texnologik, ilmiy-innovatsion, moliyaviy-iqtisodiy, tashkiliy-huquqiy yo‘nalishlarda tegishli chora-tadbirlar amalga oshirilib kelinmoqda. Amalga oshirilgan islohotlar natijasida oziq-ovqat sanoati mamlakat iqtisodiyotining yetakchi tarmoqdaridan biriga aylanib borishi bilan birgalikda, import qilinayotgan mahsulotlar hajmi kamayib, xalqaro bozorlarga mahalliy oziq-ovqat korxonalarining chiqib borish imkoniyatlari kengaymoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekistonda 25 turdagi oziq-ovqatni ishlab chiqarishni boshlashga topshiriq berildi. 18.01.2024 y. <https://www.gazeta.uz/uz/2024/01/18/food/>
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 05.03.2016 yildagi “2016-2020 yillarda meva-sabzavot va go‘sht-sut mahsulotlarining hom ashyo bazasini yanada rivojlantirish, ularni qayta ishlashni chuqurlashtirish, oziq-ovqat tovarlari ishlab chiqarish va eksport qilishni ko‘paytirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-2505-sonli Qarori.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 29.07.2019 yildagi “Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini chuqur qayta ishlash va oziq-ovqat sanoatini yanada rivojlantirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PQ-4406-sonli Qarori.
4. Aspers P. Alfred Marshall and the Concept of Class. *American Journal of Economics and Sociology*. Vol. 69 (1), 2010. – pp. 151-165
5. Atkinson J.W. Motivational Determinants of Risk Taking Behavior, *Psychological Review*, vol. 64, no. 6, 1957. – pp. 359-372
6. Baptista De Andrade J.A., Formigioni A., Da Silva S.A., Flavio Stettiner C. Analysis of the Theory of Acquired Needs from McClellan as a Means of Work Satisfaction. *Timor-Leste Journal of Business and Management*, Vol. 3, Issue 2, 2021. – pp. 54-59
7. Barker T. Köhler J. Environmental Policy and Competitiveness. *Environmental Policy Research Briefs*, Vol. 6, 1998. – pp. 1–12.
8. Bondarenko A.I. Method of calculating the index of integral competitiveness for enterprises of the meat industry. *Agrarian Bulletin of the Urals*. № 8 (62), 2009 – pp. 43–45
9. Brown D.J., Calsamiglia C. Alfred Marshall’s Cardinal Theory of Value: The Strong Law of Demand. *Economic Theory Bulletin*, Vol. 2, 2014. – pp. 65-76
10. Charlebois S., Hill A., Vezeau J. Hunsberger L. Johnston M. Music J. Assessing a Nation’s Competitiveness in Global Food Innovation: Creating a Global Food Innovation Index. *World*, Vol. 3, 2022. – pp. 27-66. <https://doi.org/10.3390/world3010002>